

EEE 1604/25

ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ

Θέμα: 60ή σύνοδος του Συμβουλίου του ΕΟΧ (Βρυξέλλες, 21 Μαΐου 2025)

Η εξηκοστή σύνοδος του Συμβουλίου του ΕΟΧ πραγματοποιήθηκε στις 21 Μαΐου στις Βρυξέλλες υπό την Προεδρία του κ. Michał Baranowski, υφυπουργού, Υπουργείο Οικονομικής Ανάπτυξης και Τεχνολογίας της Πολωνίας, ο οποίος εκπροσώπησε την Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη σύνοδο παρέστησαν η κα Sabine Monaupi, υπουργός Εξωτερικών, Περιβάλλοντος και Πολιτισμού του Λιχτενστάιν· η κα Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, υπουργός Εξωτερικών της Ισλανδίας· και ο κ. Espen Barth Eide, υπουργός Εξωτερικών της Νορβηγίας, καθώς και εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης.

Τα μέλη του Συμβουλίου του ΕΟΧ εξέτασαν τη συνολική λειτουργία της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (συμφωνία ΕΟΧ) και πραγματοποίησαν συζήτηση προσανατολισμού με θέμα την οικονομική ασφάλεια και τον ΕΟΧ.

Ουκρανία

1. Τα μέλη του Συμβουλίου του ΕΟΧ καταδίκασαν με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο τον αδικαιολόγητο, απρόκλητο και παράνομο επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και τόνισαν την αταλάντευτη υποστήριξή τους για την ανεξαρτησία, την κυριαρχία και την εδαφική ακεραιότητα της Ουκρανίας εντός των διεθνώς αναγνωρισμένων συνόρων της. Τα μέλη του Συμβουλίου του ΕΟΧ κάλεσαν μετ' επιτάσεως τη Ρωσική Ομοσπονδία να αποσύρει αμέσως και άνευ όρων το σύνολο των στρατευμάτων και του στρατιωτικού εξοπλισμού της από ολόκληρο το έδαφος της Ουκρανίας εντός των διεθνώς αναγνωρισμένων συνόρων της. Τα μέλη του Συμβουλίου του ΕΟΧ εξέφρασαν επίσης την υποστήριξή τους για μια συνολική, δίκαιη και διαρκή ειρήνη, με βάση το διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, και σύμφωνα με τις βασικές αρχές και επιδιώξεις της ειρηνευτικής φόρμουλας της Ουκρανίας. Τα μέλη του Συμβουλίου του ΕΟΧ εξέφρασαν λύπη για τις συνεχιζόμενες επιπτώσεις του εν εξελίξει επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Επικρότησαν δε την ευθυγράμμιση όλων των κρατών ΕΟΧ/ΕΖΕΣ με τις διακηρύξεις της ΕΕ και τα περιοριστικά μέτρα κατά της Ρωσικής Ομοσπονδίας, πέρα από τις άλλες δράσεις που ανέλαβαν τα κράτη ΕΟΧ/ΕΖΕΣ παράλληλα με την ΕΕ και τα κράτη μέλη της για την αντιμετώπιση της στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσίας, καταδεικνύοντας την άριστη και στενή εταιρική σχέση της ΕΕ με τα κράτη ΕΟΧ/ΕΖΕΣ.
2. Τα μέλη του Συμβουλίου του ΕΟΧ υπογράμμισαν τη σημασία της προάσπισης κοινών και οικουμενικών θεμελιωδών ευρωπαϊκών αρχών και αξιών, όπως η δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, το κράτος δικαίου καθώς και οι αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Επιπλέον, τα μέλη του Συμβουλίου του ΕΟΧ υπογράμμισαν την προσήλωσή τους στη διεθνή, βασισμένη σε κανόνες, τάξη καθώς και στην υπεράσπιση της συμμόρφωσης με το διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

Συνεργασία στο πλαίσιο του ΕΟΧ

3. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε τη συνεχή και αυξανόμενη σημασία της συμφωνίας ΕΟΧ ως θεμελιώδους βάσης για τις σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και των κρατών ΕΟΧ/ΕΖΕΣ και τόνισε πόσο σημαντική είναι η δομή δύο πυλώνων της συμφωνίας.
Αναγνώρισε τη θετική συμβολή των κρατών ΕΟΧ/ΕΖΕΣ στη διαδικασία διαμόρφωσης αποφάσεων στο πλαίσιο της νομοθεσίας και των προγραμμάτων της ΕΕ που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ, μέσω της συμμετοχής τους σε επιτροπές, ομάδες εμπειρογνομόνων, μελέτες και οργανισμούς, καθώς και με την υποβολή παρατηρήσεων από τα κράτη ΕΟΧ/ΕΖΕΣ.
4. Επιπλέον, το Συμβούλιο του ΕΟΧ αναγνώρισε τη θετική συμβολή της Εποπτεύουσας Αρχής της ΕΖΕΣ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τη συμφωνία ΕΟΧ σε όλα τα κράτη του ΕΟΧ. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε τη σκοπιμότητα του να προσκαλούνται οι υπουργοί ΕΟΧ/ΕΖΕΣ σε άτυπες υπουργικές συνόδους και διασκέψεις της ΕΕ που διοργανώνονται από τις Προεδρίες της ΕΕ και άπτονται της συμμετοχής των χωρών ΕΟΧ/ΕΖΕΣ στην εσωτερική αγορά. Εξέφρασε δε την εκτίμησή του προς την τρέχουσα πολωνική Προεδρία και τις επερχόμενες Προεδρίες για τη συνέχιση αυτής της πρακτικής.
5. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ τόνισε τη σημασία της καλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς για την προώθηση συνθηκών οικονομικής ανάπτυξης και νέων θέσεων εργασίας σε όλη την Ευρώπη. Υπενθύμισε τα οφέλη για τις επιχειρήσεις από τις τέσσερις ελευθερίες και τις ισότιμες και δίκαιες συνθήκες ανταγωνισμού και επισήμανε ότι οι κανόνες της εσωτερικής αγοράς διευκολύνουν την καινοτομία, την ανταγωνιστικότητα και το εμπόριο.
6. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ συμφώνησε ότι απαιτείται να ενισχυθούν περαιτέρω οι προσπάθειες ενημέρωσης όσον αφορά τη συμφωνία ΕΟΧ και τα οφέλη της για πολίτες και επιχειρήσεις. Τόνισε ότι η καλύτερη γνώση της συμφωνίας ΕΟΧ στο σύνολο του ΕΟΧ και σε όλα τα επίπεδα είναι προς το συμφέρον όλων των συμβαλλόμενων μερών και της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς.
Για τον σκοπό αυτό, το Συμβούλιο του ΕΟΧ παρότρυνε τα κράτη του ΕΟΧ να μεριμνήσουν για άμεση και εύκολη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τη συμφωνία ΕΟΧ.

7. Αναγνωρίζοντας τον σημαντικό ρόλο της κοινοβουλευτικής συνεργασίας και της συνεργασίας μεταξύ οικονομικών και κοινωνικών εταίρων, το Συμβούλιο του ΕΟΧ έλαβε υπό σημείωση το ψήφισμα που ενέκρινε η Μικτή Κοινοβουλευτική Επιτροπή του ΕΟΧ στις 22 Νοεμβρίου 2024 στο Όσλο με τίτλο «Ετήσια έκθεση της Μικτής Επιτροπής του ΕΟΧ σχετικά με τη λειτουργία της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ το 2023».

Πολιτικός διάλογος

8. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ αναγνώρισε ότι η στενή εταιρική σχέση μεταξύ της ΕΕ και των κρατών ΕΖΕΣ/ΕΟΧ είναι η καλύτερη εγγύηση για μακροχρόνια αμοιβαία ευημερία και σταθερότητα. Αυτή η στενή σχέση έχει συμβάλει στη διαμόρφωση μιας Ευρώπης που βασίζεται στην ειρήνη, τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ εξέφρασε ικανοποίηση για τον πολιτικό διάλογο, σε υπουργικό επίπεδο, μεταξύ της Ύπατης Εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και των υπουργών Εξωτερικών της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν και της Νορβηγίας, κατά τον οποίο οι συμμετέχοντες προέβησαν σε άτυπη ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τρέχοντα θέματα εξωτερικής πολιτικής αμοιβαίου ενδιαφέροντος, όπως οι διατλαντικές σχέσεις, η Ουκρανία και η Ρωσία, η Αρκτική και η Μέση Ανατολή, υπογραμμίζοντας ότι είναι σημαντικό να συνεχιστεί η πρακτική της πρόσκλησης αξιωματούχων από τα κράτη ΕΟΧ/ΕΖΕΣ σε πολιτικούς διαλόγους που διεξάγονται σε συνεργασία με τις Ομάδες του Συμβουλίου της ΕΕ. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ εξέφρασε ικανοποίηση για την κοινή δήλωση με τίτλο «Ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφαλείας στο πλαίσιο του ΕΟΧ», η οποία υπεγράφη μεταξύ της Ύπατης Εκπροσώπου και των υπουργών Εξωτερικών της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν και της Νορβηγίας επ' ευκαιρία του πολιτικού τους διαλόγου.

Ενσωμάτωση πράξεων της ΕΕ που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ

9. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ, λαμβάνοντας υπό σημείωση την έκθεση προόδου της Μικτής Επιτροπής του ΕΟΧ, εξέφρασε την εκτίμησή του για το έργο που επιτελεί η Μικτή Επιτροπή προκειμένου να εξασφαλίζεται, επί συνεχούς βάσης, η επιτυχής και εύρυθμη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ.

10. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ αναγνώρισε τις συνεχιζόμενες προσπάθειες για να μειωθεί ο αριθμός των πράξεων της ΕΕ που δεν έχουν ακόμη ενσωματωθεί στη συμφωνία ΕΟΧ, καθώς και τα σημαντικά βήματα προόδου που σημειώθηκαν το 2024 και το 2025 χάρη στις κοινές προσπάθειες των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των κρατών ΕΟΧ/ΕΖΕΣ. Επισήμανε εντούτοις ότι ο όγκος που απομένει παραμένει μεγάλος και τόνισε την ανάγκη να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες και να συνεχιστεί η στενή συνεργασία επί των φακέλων που εκκρεμούν από καιρό προκειμένου να διασφαλιστεί η ύπαρξη ασφάλειας δικαίου και ομοιογένειας στον ΕΟΧ. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε επίσης ότι είναι σημαντικό να εξασφαλίζεται η έγκαιρη μεταφορά του κεκτημένου στα εθνικά νομικά συστήματα.

Οικονομική ασφάλεια και ανταγωνιστικότητα της εσωτερικής αγοράς

11. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ αναγνώρισε τις συνεχιζόμενες προκλήσεις στο διεθνές εμπόριο σε μια περίοδο κατά την οποία οι παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού υφίστανται πιέσεις και επαναβεβαίωσε τη δέσμευσή του υπέρ του ανοικτού, δίκαιου και βιώσιμου εμπορίου και των βασιζόμενων σε κανόνες εμπορικών σχέσεων.
12. Επιπλέον, το Συμβούλιο του ΕΟΧ τόνισε τη σημασία της εσωτερικής αγοράς στην προσπάθεια διασφάλισης της ανταγωνιστικότητας, της οικονομικής ασφάλειας, της ανθεκτικότητας, της επισιτιστικής ασφάλειας, της βιομηχανικής ανανέωσης, της ανθεκτικής τεχνολογικής υπεροχής και της ελκυστικότητας της Ευρώπης ως τόπου επιχειρηματικής εγκατάστασης. Εξακολουθεί να είναι προς το κοινό συμφέρον και της ΕΕ και των κρατών ΕΟΧ/ΕΖΕΣ η διασφάλιση εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και η διατήρηση ισότιμων συνθηκών ανταγωνισμού τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο όσο και εντός της εσωτερικής αγοράς, καθώς εξελίσσονται οι νέες πολιτικές και πρωτοβουλίες για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις συνεχιζόμενες παγκόσμιες και γεωπολιτικές προκλήσεις σε τομείς όπως ο παγκόσμιος ανταγωνισμός, η κλιματική αλλαγή, η διττή μετάβαση, οι στρατηγικές εξαρτήσεις και οι κίνδυνοι της αλυσίδας εφοδιασμού σε στρατηγικούς τομείς.
13. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ επισήμανε τη σημασία της δημιουργίας ενός φιλικού προς την καινοτομία και τις επιχειρήσεις περιβάλλοντος προκειμένου να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα σε ολόκληρο τον ΕΟΧ και σημείωσε τη σημασία της μείωσης των στρατηγικών εξαρτήσεων σε ευαίσθητους τομείς, καθώς και της απλούστευσης των κανονιστικών διαδικασιών.

14. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε τη σημασία που έχει η στενή συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των κρατών ΕΟΧ/ΕΖΕΣ για την αύξηση της οικονομικής ασφάλειας και της ανθεκτικότητας καθώς και για τη διασφάλιση και την ενίσχυση των αλυσίδων εφοδιασμού χάρη στη διαφοροποίηση του εφοδιασμού και την οικοδόμηση παραγωγικών ικανοτήτων στην εσωτερική αγορά και δη στους τομείς των τεχνολογιών μηδενικών και χαμηλών εκπομπών, όπως προβλέπει η παράγραφος 28 του πρώτου παγκόσμιου απολογισμού (Global Stocktake) στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού, καθώς και στους τομείς των μικροκυκλωμάτων και των κρίσιμων πρώτων υλών. Η οικονομική ασφάλεια εντός του ΕΟΧ θα πρέπει να επικεντρωθεί στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας σε ολόκληρο τον ΕΟΧ και στην παροχή προστασίας από κινδύνους κατά της κοινής οικονομικής ασφάλειας, καθώς και στην προαγωγή συμπράξεων με άλλες χώρες με κοινά συμφέροντα.
15. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ αναγνώρισε ότι το στρατηγικό θεματολόγιο της ΕΕ για την περίοδο 2024-2029 αντιμετώπισε ικανοποιητικά τις κοινές προκλήσεις των κρατών του ΕΟΧ. Επαίνεσε τις προσπάθειες που έχουν γίνει για να αναπτυχθεί μια βαθύτερη και πιο ανθεκτική εσωτερική αγορά στην οποία θα υποστηρίζονται οι βασικές μελλοντικές τεχνολογίες και θα διασφαλίζεται η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, και εξέφρασε ικανοποίηση για τις προσπάθειες να παραμείνει η Ευρώπη ισχυρή και ασφαλή.

Κλιματική αλλαγή, βιοποικιλότητα και πράσινη μετάβαση

16. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ συμφώνησε ότι συνεχείς υψηλές φιλοδοξίες, συλλογικές προσπάθειες και επείγουσα δράση είναι απαραίτητες προκειμένου να εξασφαλιστεί η μετάβαση σε ένα βιώσιμο, κοινωνικά δίκαιο, κλιματικά ουδέτερο και φιλικό προς το περιβάλλον μέλλον. Ζήτησε τη σταδιακή απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα στα ενεργειακά συστήματα με δίκαιο, ομαλό και ισότιμο τρόπο, με τροχιές εκπομπών συμβατές με τον στόχο του 1,5 °C, και επιτάχυνση της δράσης κατά την κρίσιμη αυτή δεκαετία, ώστε να επιτευχθεί μηδενικό ισοζύγιο εκπομπών έως το 2050 σύμφωνα με τα επιστημονικά δεδομένα. Επανέλαβε επίσης την έκκληση για τριπλασιασμό της παγκόσμιας ικανότητας παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και διπλασιασμό του παγκόσμιου μέσου ετήσιου ρυθμού βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης έως το 2030 και για επιτάχυνση των τεχνολογιών μηδενικών και χαμηλών εκπομπών. Εξέφρασε ικανοποίηση για τη δημοσίευση της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία, η οποία θα συμβάλει στην απαλλαγή της ευρωπαϊκής βιομηχανίας από τις ανθρακούχες εκπομπές και στην ανταγωνιστικότητά της. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ αναγνώρισε επίσης τη σημασία του ασφαλούς, οικονομικά προσιτού και βιώσιμου ενεργειακού εφοδιασμού και της προστασίας των ευρωπαϊκών ενεργειακών υποδομών από υβριδικές και άλλες απειλές. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε ότι μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την ανταγωνιστικότητα και την απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές θα πρέπει να προσφέρει προβλεψιμότητα στον κλάδο και να επιδιώκει την προσέλκυση, την επέκταση και τη διατήρηση των επιχειρήσεων εντός της Ευρώπης.

17. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ αναγνώρισε τις αρνητικές επιπτώσεις που έχει στον ευρωπαϊκό ενεργειακό τομέα η παράνομη ολομέτωπη εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και κατέγραψε την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του σχεδίου REPowerEU της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αποσκοπεί στη μείωση της εξάρτησης από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα. Σημείωσε ειδικότερα την αυξημένη φιλοδοξία του REPowerEU, αναγνωρίζοντας τη σημασία της πραγμάτωσης αυτών των φιλοδοξιών, μεταξύ άλλων μέσω μορφών αυξημένης περιφερειακής συνεργασίας κατά περίπτωση.
18. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε τον καίριο ρόλο της τιμολόγησης του άνθρακα στην πράσινη μετάβαση και τη συνεχιζόμενη συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των κρατών ΕΟΧ/EΖΕΣ για την ανάπτυξη του συστήματος εμπορίας εκπομπών της ΕΕ. Εξέφρασε ικανοποίηση για τις εν εξελίξει προσπάθειες για συμμετοχή των κρατών ΕΟΧ/EΖΕΣ στον μηχανισμό συνοριακής προσαρμογής άνθρακα. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε επιπλέον την ανάγκη λήψης αποτελεσματικών μέτρων προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία των δεδομένων σχετικά με τις εκπομπές και να συνεχιστούν οι προσπάθειες για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας των δεδομένων τρίτων χωρών.
19. Δεδομένου ότι οι μεταφορές αποτελούν σοβαρή πηγή εκπομπών στην Ευρώπη, το Συμβούλιο του ΕΟΧ επανέλαβε ότι είναι σημαντική η συνεργασία μεταξύ των κρατών του ΕΟΧ προς την κατεύθυνση ενός βιώσιμου, ανταγωνιστικού και ανθεκτικού τομέα μεταφορών. Επικρότησε τους στόχους και τις πράξεις που αφορούν την πράσινη μετάβαση του τομέα των μεταφορών στη δέσμη μέτρων προσαρμογής στον στόχο του 55 % (Fit for 55). Το Συμβούλιο του ΕΟΧ έδωσε έμφαση στη χρήση βιώσιμων τρόπων μεταφοράς και βιώσιμων καυσίμων στον ΕΟΧ και στη διαφύλαξη παράλληλα της συνδεσιμότητας των απομακρυσμένων περιοχών, συμπεριλαμβανομένων των νησιωτικών κρατών, καθώς και της δίκαιης μετάβασης. Επίσης, δεδομένου ότι η βελτίωση της σιδηροδρομικής μεταφορικής ικανότητας και η μείωση των εκπομπών από τις οδικές εμπορευματικές μεταφορές έχουν καθοριστική σημασία, το Συμβούλιο του ΕΟΧ σημείωσε τις προτάσεις που περιλαμβάνονται στη δέσμη μέτρων για τον οικολογικό προσανατολισμό των εμπορευματικών μεταφορών. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ εξέφρασε ικανοποίηση για τη μεγαλύτερη έμφαση που δίνεται στην πράσινη ναυτιλία και τις πράσινες αεροπορικές μεταφορές, συμπεριλαμβανομένων των βιώσιμων καυσίμων, καθώς και των αερολιμενικών και λιμενικών υποδομών.

20. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ εξέφρασε την πλήρη δέσμευσή του να εντείνει τις προσπάθειες για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, να επιδιώξει τη βιώσιμη ενεργειακή μετάβαση, και να συνεχίσει να προστατεύει τον φυσικό μας κόσμο και να προωθήσει την κυκλική μας οικονομία σε όλους τους τομείς, με σκοπό να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητά μας.
- Το Συμβούλιο του ΕΟΧ τόνισε τη σημασία της συνεχούς και στενής συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των κρατών ΕΟΧ/EZEΣ για την επίτευξη των αντίστοιχων στόχων και επιδιώξεων για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα καθώς και των στόχων της συμφωνίας του Παρισιού. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ συμφώνησε ότι είναι απαραίτητο να αντιμετωπιστεί η απώλεια βιοποικιλότητας και σημείωσε ότι η φιλοδοξία της ΕΕ για μηδενική ρύπανση καθώς και η συνεργασία για μια καθαρότερη Ευρώπη και ένα περιβάλλον απαλλαγμένο από τοξικές ουσίες αποτελούν ζωτικά μέρη της φιλοδοξίας αυτής. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε τη σημασία της κανονιστικής ευθυγράμμισης στον τομέα της κυκλικής οικονομίας.
21. Αναγνωρίζοντας ότι η κλιματική αλλαγή και η απώλεια βιοποικιλότητας αποτελούν παγκόσμια προβλήματα, το Συμβούλιο του ΕΟΧ επανέλαβε ότι είναι απόλυτα προσηλωμένο στην εφαρμογή της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ και της συμφωνίας του Παρισιού καθώς και του παγκόσμιου πλαισίου για τη βιοποικιλότητα Κουνμίνγκ-Μόντρεαλ, των βασικών πολυμερών πλαισίων που διέπουν την παγκόσμια δράση κατά της κλιματικής αλλαγής και της απώλειας βιοποικιλότητας. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των COP28 και COP29 της σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, το Συμβούλιο του ΕΟΧ τόνισε ότι εξακολουθεί να είναι σημαντική η αύξηση της παγκόσμιας φιλοδοξίας στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού. Για τον σκοπό αυτό, το Συμβούλιο του ΕΟΧ έκρινε ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να ανακοινώσουν όλα τα μέρη τις εθνικά καθορισμένες συνεισφορές (ΕΚΣ) τους πριν από την COP30 που θα πραγματοποιηθεί στο Μπελέμ, σύμφωνα με τον στόχο της συμφωνίας του Παρισιού για περιορισμό της αύξησης της θερμοκρασίας σε 1,5 °C και με το αποτέλεσμα του παγκόσμιου απολογισμού της COP28, όπου αναγνωρίζεται η ανάγκη για βαθιές, ταχείες και διαρκείς μειώσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε την ανάγκη να καθορίσουν οι χώρες τους στόχους τους για μηδενικές καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου ή/και να επιταχύνουν την επίτευξή τους και να επιδιώξουν φιλόδοξο διάλογο με βασικούς ομονοούντες εταίρους. Επιπλέον, το Συμβούλιο του ΕΟΧ έλαβε υπό σημείωση τη φιλοδοξία της Ευρώπης να διατηρήσει τον ηγετικό της ρόλο όσον αφορά την επίτευξη των διεθνών δεσμεύσεών της για τη βιοποικιλότητα, ιδίως εκείνων που αναλήφθηκαν στη συμφωνία Κουνμίνγκ-Μόντρεαλ σχετικά με ένα παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιοποικιλότητα.
- Λαμβανομένων υπόψη των αποτελεσμάτων της 16ης διάσκεψης των μερών της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική ποικιλότητα, το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε ότι είναι σκόπιμο όλα τα μέρη να επικαιροποιήσουν ή να αναθεωρήσουν τις εθνικές στρατηγικές και τα σχέδια δράσης τους για τη βιοποικιλότητα προκειμένου να αντιμετωπιστούν επειγόντως οι άμεσες και έμμεσες αιτίες της απώλειας βιοποικιλότητας.

Ψηφιακός μετασχηματισμός

22. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ τόνισε ότι η διασφάλιση της ελευθερίας και της πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης, η συντακτική ανεξαρτησία και η προστασία των δημοσιογράφων είναι θεμελιώδους σημασίας για την εύρυθμη λειτουργία μιας δημοκρατικής κοινωνίας στην ψηφιακή εποχή, παράλληλα με τον σεβασμό όλων εκείνων των κρίσιμων αξιών, όπως καθορίζονται στη σχετική νομοθεσία της ΕΕ, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη στήριξη των ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης και τη χρηματοδότησή τους.
23. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε ότι είναι σημαντικό τα κράτη του ΕΟΧ να συνεργαστούν στενά προκειμένου να εξασφαλίσουν έναν ανταγωνιστικό, δίκαιο και ανθεκτικό ψηφιακό μετασχηματισμό και να καταστεί η Ευρώπη παγκόσμιος ηγέτης στις στρατηγικές ψηφιακές τεχνολογίες. Επιπλέον, υπογράμμισε ότι η διασφάλιση της ακεραιότητας και της ανθεκτικότητας των ψηφιακών υποδομών και υπηρεσιών είναι ουσιαστικής σημασίας για την προστασία των δημοκρατικών κοινωνιών μας και την προάσπιση των ευρωπαϊκών μας αξιών.
24. Σημειώνοντας την ανάγκη να επιταχυνθεί η υιοθέτηση της τεχνητής νοημοσύνης (TN) από τη βιομηχανία, καθώς και από τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, και σύμφωνα με τη δήλωση σχετικά με τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς τεχνητή νοημοσύνη για τους ανθρώπους και τον πλανήτη, η οποία συμφωνήθηκε στις 11 Φεβρουαρίου 2025 στο Παρίσι, το Συμβούλιο του ΕΟΧ υποστήριξε την προτεινόμενη στρατηγική εφαρμογής της TN και ζήτησε την ενεργό συμμετοχή των αρχών, της βιομηχανίας και της κοινωνίας των πολιτών από τα κράτη του ΕΟΧ για την υλοποίησή της. Επιπλέον, για να μεγιστοποιηθεί η αξία των δεδομένων για την κοινωνία και την καινοτομία, το Συμβούλιο του ΕΟΧ τόνισε την ανάγκη να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για τη δημιουργία μιας πραγματικής Ευρωπαϊκής Ένωσης Δεδομένων, μεταξύ άλλων με την απλούστευση της συμμόρφωσης με την ισχύουσα νομοθεσία και τη βελτίωση της διακυβέρνησης των δεδομένων.
25. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε τη σημασία της επικείμενης ενσωμάτωσης της πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες (DSA) και της πράξης για τις ψηφιακές αγορές (DMA) στη συμφωνία ΕΟΧ. Έχοντας σημειώσει τα δυνητικά οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά οφέλη της TN, αναγνώρισε επιπλέον ότι είναι σημαντικό να θεσπιστεί ένα κοινό κανονιστικό πλαίσιο για την TN στην Ευρώπη μέσω της πράξης για την TN και να διασφαλιστεί ότι τα συστήματα TN που διατίθενται στην εσωτερική αγορά και χρησιμοποιούνται στον ΕΟΧ είναι ασφαλή, φερέγγυα, δεοντολογικά και σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα, τις ευρωπαϊκές αξίες και τις δεοντολογικές αρχές.

26. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ σημείωσε τη σημασία της ενίσχυσης της κυβερνοασφάλειας και της προστασίας των ανθρώπων, των θεσμών και των κρίσιμων υποδομών από υβριδικές απειλές. Εξέφρασε ικανοποίηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για την κυβερνοασφάλεια των νοσοκομείων και των παρόχων υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και για την προτεινόμενη πράξη της ΕΕ για την αλληλεγγύη στον κυβερνοχώρο, και κάλεσε τα μέρη της συμφωνίας ΕΟΧ να συνεχίσουν να συνεργάζονται στενά για την αύξηση της ανθεκτικότητας της εσωτερικής αγοράς και την πρόληψη των κυβερνοαπειλών.
27. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ αναγνώρισε ότι είναι σημαντικό να ενισχυθεί το οικοσύστημα ημιαγωγών της Ευρώπης μέσω του ευρωπαϊκού κανονισμού για τα μικροκυκλώματα με τη διαφοροποίηση των εφοδιαστικών αλυσίδων, τη διατήρηση της τεχνολογικής πρωτοκαθεδρίας και την ανάπτυξη παραγωγικής ικανότητας.
28. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ εξέφρασε ικανοποίηση για τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1183 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 όσον αφορά τη θέσπιση ευρωπαϊκού πλαισίου για την ψηφιακή ταυτότητα με τον οποίο βελτιώνεται η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος πλαισίου για την ψηφιακή ταυτότητα με σκοπό τη διασφάλιση των διασυνοριακών συναλλαγών, και επεκτείνονται τα οφέλη του στον ιδιωτικό τομέα.

Κοινωνική διάσταση

29. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε τη σημασία της κοινωνικής διάστασης στη συμφωνία ΕΟΧ, όπου περιλαμβάνονται θέματα σχετικά με το εργατικό δίκαιο, την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία και την ισότητα των φύλων. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ αναγνώρισε τη σημασία της δίκαιης και εύρυθμης λειτουργίας των αγορών εργασίας και των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας, καθώς και της αύξησης της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και της διασφάλισης καλής αντιστοίχισης μεταξύ δεξιοτήτων και αναγκών της αγοράς εργασίας, ως βασικού παράγοντα για την επίτευξη δίκαιου, πράσινου και ψηφιακού μετασχηματισμού και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της εσωτερικής αγοράς.
30. Τονίζοντας τη σημασία της μέριμνας για κοινωνική προστασία, ίσες ευκαιρίες και δίκαιες συνθήκες εργασίας, το Συμβούλιο του ΕΟΧ εξέφρασε ικανοποίηση για την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, ενός πλαισίου που αποσκοπεί σε μια πιο συμπεριληπτική, ανθεκτική και ανταγωνιστική Ευρώπη.

Συνεργασία στον τομέα της υγείας

31. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ εξέτασε με ενδιαφέρον τα στρατηγικά διδάγματα που αντλήθηκαν σε σχέση με την ετοιμότητα και την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης υγειονομικής ανάγκης κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 στον ΕΟΧ. Η ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς και η ομαλή λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ παραμένουν βασικές προτεραιότητες εν προκειμένω.
32. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε τη σημασία της οικοδόμησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης Υγείας και προσβλέπει σε στενότερη συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των κρατών ΕΟΧ/ΕΖΕΣ όσον αφορά την ετοιμότητα και την αντιμετώπιση υγειονομικών καταστάσεων. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ έλαβε επίσης υπό σημείωση την πρόταση κανονισμού στον τομέα των φαρμάκων κρίσιμης σημασίας, που έχει ως στόχο να δημιουργηθούν ανθεκτικότερες αλυσίδες εφοδιασμού και να ενισχυθούν οι ευρωπαϊκές παραγωγικές ικανότητες. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ προσβλέπει επίσης στην επίτευξη περαιτέρω προόδου όσον αφορά τη μεταρρύθμιση της φαρμακευτικής νομοθεσίας της ΕΕ, ώστε να εξασφαλιστούν η έγκαιρη και ισότιμη πρόσβαση σε ασφαλή, αποτελεσματικά και οικονομικά προσιτά φάρμακα, η ασφάλεια του εφοδιασμού με φάρμακα και η παροχή ελκυστικού και φιλικού προς την καινοτομία περιβάλλοντος για την έρευνα, τις επενδύσεις, την ανάπτυξη και την παρασκευή φαρμάκων στην Ευρώπη, καθώς και μέτρα για την αντιμετώπιση της μικροβιακής αντοχής.
33. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ επισήμανε ότι είναι σημαντικό να ενταθούν οι δράσεις της ΕΕ για την παροχή φροντίδας και την ψυχική υγεία, καθώς και να ενισχυθούν περαιτέρω οι ικανότητες και η ανθεκτικότητα των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή, ιδίως σε τομείς όπου διαπιστώθηκαν ελλείψεις λόγω της πανδημίας.

Προγράμματα και οργανισμοί της ΕΕ

34. Αναγνωρίζοντας ότι τα προγράμματα της ΕΕ συντελούν στην οικοδόμηση μιας πιο πράσινης, πιο ψηφιακής και ανθεκτικής Ευρώπης, το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε ότι είναι σημαντικό τα κράτη ΕΟΧ/ΕΖΕΣ να συμμετέχουν σε σειρά προγραμμάτων της ΕΕ την περίοδο 2021-2027 και αναγνώρισε τη σημαντική χρηματοδοτική συνεισφορά τους στα προγράμματα.

35. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε ότι το άρθρο 78 της συμφωνίας ΕΟΧ προβλέπει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη ενισχύουν και διευρύνουν τη συνεργασία σε διάφορους τομείς εκτός του πλαισίου των τεσσάρων ελευθεριών. Τα κράτη ΕΟΧ/EΖΕΣ θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε όλα τα μέρη των προγραμμάτων στα οποία συμμετέχουν. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε ότι είναι σημαντικό να ενισχυθεί η ασφάλεια της έρευνας και κάλεσε τα μέρη να συνεργαστούν στενά για τον σκοπό αυτό, μεταξύ άλλων με τη χρήση εργαλείων διαχείρισης κινδύνων και άλλων κατάλληλων μέτρων. Η συμφωνία εγγυάται ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις σε όλα τα μέλη της, και η τήρηση αυτών των αρχών είναι ζωτικής σημασίας για την καλή λειτουργία της. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ παρότρυνε ιδίως όλα τα εκτελεστικά όργανα σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο να δημοσιοποιούν και να προωθούν ευκαιρίες εταιρικής σχέσης σε ολόκληρο τον ΕΟΧ και να εξασφαλίζουν ότι όλοι οι φορείς είναι πλήρως ενήμεροι για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των κρατών ΕΟΧ/EΖΕΣ όταν συμμετέχουν σε προγράμματα της ΕΕ.
36. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ τόνισε ότι η εκτεταμένη συνεργασία στον τομέα του διαστήματος έχει καθοριστική σημασία για την ενίσχυση της βιομηχανικής βάσης της Ευρώπης και για τη διατήρηση της ακεραιότητας και της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Σημείωσε τις εν εξελίξει συζητήσεις σχετικά με τη συμμετοχή των κρατών ΕΟΧ/EΖΕΣ στο πρόγραμμα ασφαλούς συνδεσιμότητας.
37. Με την επιφύλαξη των επικείμενων διαπραγματεύσεων για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο σε ενωσιακό επίπεδο, το Συμβούλιο του ΕΟΧ ζήτησε να συνεχιστεί ο διάλογος σχετικά με τις προετοιμασίες για την περίοδο προγραμματισμού μετά το 2027, με στόχο να εξασφαλιστεί η έγκαιρη ενσωμάτωση των νέων κανονισμών για προγράμματα στη συμφωνία ΕΟΧ, λαμβάνοντας υπόψη ότι η συμμετοχή των κρατών ΕΟΧ/EΖΕΣ απορρέει από τις διατάξεις της συμφωνίας ΕΟΧ. Επιπλέον, το Συμβούλιο του ΕΟΧ τόνισε ότι είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί στενή συνεργασία μεταξύ των κρατών ΕΟΧ/EΖΕΣ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών προγραμμάτων της ΕΕ σύμφωνα με τη συμφωνία για τον ΕΟΧ.
38. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπογράμμισε τη σημασία της επικείμενης ενσωμάτωσης στη συμφωνία ΕΟΧ της δέσμης μέτρων της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΕΧ/ΧΤ), ώστε να συμβάλει στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Χρηματοδοτικοί μηχανισμοί

39. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπενθύμισε ότι η συμφωνία ΕΟΧ προβλέπει τη συμμετοχή των κρατών ΕΟΧ/ΕΖΕΣ στην εσωτερική αγορά και, στο πλαίσιο αυτό, υπενθύμισε επίσης ότι τα κράτη ΕΟΧ/ΕΖΕΣ συμβάλλουν στη μείωση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων εντός του ΕΟΧ μέσω των χρηματοδοτικών μηχανισμών του ΕΟΧ και της Νορβηγίας προς όφελος των συμβαλλόμενων μερών, με σκοπό την προώθηση της συνεχούς και ισόρροπης ενίσχυσης των εμπορικών και οικονομικών σχέσεων μεταξύ όλων των συμβαλλόμενων μερών της συμφωνίας ΕΟΧ, σύμφωνα με το άρθρο 115 της συμφωνίας ΕΟΧ.
40. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ εξέφρασε ικανοποίηση για την υλοποίηση και προσωρινή εφαρμογή της συμφωνίας σχετικά με χρηματοδοτικό μηχανισμό του ΕΟΧ για την περίοδο Μαΐου 2021 – Απριλίου 2028 μεταξύ Ισλανδίας, Λιχτενστάιν, Νορβηγίας και της ΕΕ, καθώς και της συμφωνίας μεταξύ της Νορβηγίας και της ΕΕ σχετικά με τον νορβηγικό χρηματοδοτικό μηχανισμό για την περίοδο Μαΐου 2021 – Απριλίου 2028, και προσβλέπει στην ολοκλήρωση της διαδικασίας επικύρωσης και στην έναρξη ισχύος των δύο συμφωνιών.
41. Με στόχο την επιτυχή υλοποίηση των χρηματοδοτικών μηχανισμών για την περίοδο Μαΐου 2021 – Απριλίου 2028, το Συμβούλιο του ΕΟΧ προσβλέπει στην ταχεία σύναψη των διμερών μνημονίων συνεννόησης και των συμφωνιών για προγράμματα μεταξύ των κρατών ΕΟΧ/ΕΖΕΣ και όλων των δικαιούχων κρατών, προκειμένου να καθοριστεί σαφές πλαίσιο και χρονοδιάγραμμα για την αποτελεσματική και έγκαιρη εκτέλεση των κονδυλίων, τα οποία θα συμβάλουν στις συμφωνηθείσες θεματικές προτεραιότητες: ευρωπαϊκή πράσινη μετάβαση, δημοκρατία, κράτος δικαίου και ανθρώπινα δικαιώματα και κοινωνική ένταξη και ανθεκτικότητα.
42. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ τόνισε ότι τα συμβαλλόμενα μέρη, υπό το πρίσμα του άρθρου 10 του πρωτοκόλλου 38Δ, επανεξετάζουν την ανάγκη αντιμετώπισης των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και, με βάση την αξιολόγηση, θα ξεκινήσουν μελλοντικές διαπραγματεύσεις για τους επόμενους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς πολύ πριν από τη λήξη των χρηματοδοτικών μηχανισμών 2021 – 2028, προκειμένου να αποφευχθούν κενά στην υλοποίηση και να καταστεί δυνατός ένας αποτελεσματικός και ουσιαστικός προγραμματισμός των μελλοντικών χρηματοδοτικών προοπτικών.

Αλιεία και πρόσβαση στην αγορά για ψάρια και αλιευτικά προϊόντα

43. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ έλαβε υπό σημείωση την υλοποίηση και την προσωρινή εφαρμογή των δύο πρόσθετων πρωτοκόλλων των διμερών συμφωνιών της ΕΕ με την Ισλανδία και τη Νορβηγία, τα οποία προβλέπουν δασμολογικές ποσοστώσεις για την εισαγωγή στην αγορά της ΕΕ ορισμένων ιχθύων και αλιευτικών προϊόντων καταγωγής από τις χώρες αυτές έως τον Απρίλιο του 2028.
44. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ επιβεβαίωσε επίσης τις δεσμεύσεις που καθορίζονται στο πρωτόκολλο 9 της συμφωνίας ΕΟΧ σχετικά με το εμπόριο ιχθύων και άλλων προϊόντων της θάλασσας.
45. Τα μέλη του Συμβουλίου του ΕΟΧ υπογράμμισαν τη μεγάλη σημασία της εποικοδομητικής συνεργασίας σε θέματα αλιείας, η οποία θα πρέπει να είναι ισορροπημένη και αμοιβαία επωφελής, ιδίως όσον αφορά τη βιώσιμη διαχείριση των αποθεμάτων κοινού ενδιαφέροντος.
46. Τα μέλη του Συμβουλίου του ΕΟΧ αναγνώρισαν αφενός ότι είναι σκόπιμο να συνεχιστεί η αντιμετώπιση των εκκρεμών ζητημάτων αλιευτικής πολιτικής και αφετέρου τη σημασία των διμερών διαλόγων για τη διαχείριση της αλιείας μεταξύ της ΕΕ και των αντίστοιχων κρατών ΕΟΧ/ΕΖΕΣ.

Εμπόριο γεωργικών προϊόντων

47. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ υπενθύμισε τη δέσμευση των συμβαλλόμενων μερών, σύμφωνα με το άρθρο 19 της συμφωνίας ΕΟΧ, και κάλεσε τα μέρη να συνεχίσουν τον διάλογο προκειμένου να επανεξετάσουν τους όρους που διέπουν το εμπόριο γεωργικών προϊόντων, ώστε να επιτευχθεί σταδιακά η απελευθέρωση στο πλαίσιο των αντίστοιχων γεωργικών πολιτικών τους. Το Συμβούλιο του ΕΟΧ παρότρυνε τα συμβαλλόμενα μέρη να προβούν σε νέα επανεξέταση του εμπορικού καθεστώτος για τα μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα στο πλαίσιο του άρθρου 2 παράγραφος 2 και του άρθρου 6 του πρωτοκόλλου 3 της συμφωνίας ΕΟΧ, προκειμένου να προωθήσουν περαιτέρω τις εμπορικές συναλλαγές στον τομέα αυτό.